

Звіт ректору
завідувача кафедри російської мови
філологічного факультету
к.ф.н., доцента Педченко Людмили Вадимівни
про роботу кафедри в 2019/2020 навчальному році

Роботу кафедри в цілому було спрямовано на виконання завдань з реалізації «Стратегії розвитку Каразінського університету» до 2025 року.

1. Кадрова робота

1.1. Склад кафедри: загальна кількість науково-педагогічних працівників складає 11 осіб. Кількість ставок науково-педагогічних працівників: 9,2.

кількість докторів наук, професорів	—	1 особа (0,35 ставки);
кількість докторів наук, доцентів	—	1 особа (1,25 ставки);
кількість кандидатів наук, доцентів	—	6 осіб (6 ставок);
кількість викладачів без наукового ступеня	—	3 особи (1,6 ставки).

Навчально-допоміжний персонал	—	3 особи (3 ставки).
-------------------------------	---	---------------------

Викладачі віком до 40 років	—	2 особи.
Викладачі віком від 40 до 60 років	—	7 осіб.
Викладачі віком понад 60 років	—	2 особи.

Середній вік	—	50, 5 р.
--------------	---	----------

1.2. За планом 3 викладачі кафедри проходили стажування: доц. Педченко Л. В. з 15 жовтня по 15 грудня 2019 р. проходила стажування на кафедрі української мови ХНУ ім. В.Н. Каразіна; доц. Фільчук Т. Ф. і доц. Маслій О. В. з 01.10.2019 р. по 18.11. 2019 р. проходили стажування за програмою «Технології дистанційного навчання у закладах вищої та передвищої освіти». План стажування був виконаний у повному обсязі (120 год.),

1.3. З метою забезпечення оптимального балансу досвідчених та молодих викладачів і науковців у 2019/2020 навчальному році до складу кафедри російської мови було включено молодого перспективного викладача Страшнюк Й. С.

1.4. Диплом доктора наук отримала доц. Чернцова О.В. (диплом доктора наук

від 16 грудня 2019 р. ДД № 009461).

1.5. Написання кандидатської дисертації закінчила викл. Мальцева В. В.

Проблеми кафедри: основною проблемою кадрового складу кафедри є збільшення кількості штатних докторів і кандидатів наук зі спеціальності 10.02.02 – російська мова.

2. Навчально-методична робота

Навчально-методична робота кафедри була спрямована на забезпечення якості освіти.

2.1. Обсяг навчальної роботи — 5267 годин (виконано 5019 годин) , середнє навантаження на 1 ставку науково-педагогічних працівників — 572,54 годин (лекційні – 1156, практичні – 1648). Недовиконання запланованого навантаження пов'язане із змінами контингенту здобувачів освіти.

2.2. Регулярно поповнюється книжковий фонд кафедри (нові словники, наукові видання, підручники та посібники, періодичні видання тощо).

2.3. У 2019 / 2020 навчальному році у зв'язку із затвердженням нового стандарту спеціальності 035 «Філологія» кафедрою було розроблено нову ОПП «Мова і література (російська), літературне редагування та створення контенту» для студентів спеціалізації «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – російська» освітнього рівня «бакалавр» і ОПП «Мова і література (російська)» освітнього рівня «магістр».

2.4. У 2019 / 2020 навчальному році підготовлено та успішно проведено акредитацію освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 035 «Філологія».

2.5. У 2019/20 році на кафедрі розроблено нові міжфакультетські дисципліни:

1. Старослов'янська мова (к. філол. н. ст. викл. Кардашова О. В.).
2. Семантика християнської традиції в поезії та прозі XIX-XX століть (доц. Маринчак В. А.).

2.6. Оновлено та розміщено на сайті факультету навчально-методичні комплекси всіх дисциплін, що викладаються кафедрою, які включають

робочі програми курсів, розгорнуті плани лекцій або лекційні презентації, матеріали для самостійної роботи студентів, списки рекомендованої літератури, приклади екзаменаційних білетів тощо.

2.7. Розроблено новий курс «Російська мова у синхронному та діяхронічному вимірах» для забезпечення навчання за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності 035 «Філологія» (програму курсу, відповідний силабус, анотацію дисципліни, методи навчання та оцінювання за освітніми компонентами).

2.8. Розроблено дистанційні курси: «Практична стилістика російської мови» (доц. Маслій О. В.), "Сучасна російська мова. Морфологія" (доц. Фільчук Т. Ф.) на платформі Moodle. Зазначені курси будуть проходити процедуру сертифікації.

2.9. Створено електронні версії методичних розробок (конспекти лекцій, робочі програми тощо).

2.10. Створено навчально-методичні матеріали (презентації, контрольні завдання, тести тощо) для самостійної роботи студентів в умовах дистанційного навчання.

2.11. У навчальному процесі викладачами кафедри активно застосовуються нові методики викладання: презентації за допомогою мультимедійних технічних засобів, технологія активного навчання з використанням рольових завдань та ін. Кабінет російської мови (ауд. 6-86) було обладнано мультимедійним проектором.

2.12. Контроль якості навчального процесу здійснювався шляхом проведення ректорських та комплексних контрольних робіт у студентів рівнів підготовки «бакалавр», «магістр», регулярне проведення відкритих лекцій. На кафедрі у 2019/20 навчальному році було проведено 10 відкритих занять, зауваження та рекомендації викладачам відображені у журналі взаємовідвідувань.

2.13. Доц. Фільчук Т. Ф. взяла участь у XVII міжнародній школі-семінарі "Сучасні педагогічні технології (НТУ «ХП») (29.01.20 – 31.01.20).

Проблеми кафедри:

1. Недостатня активність викладачів у підготовці навчальних та навчально-методичних посібників з дисциплін, що викладаються кафедрою.

2. Недостатня кількість міжфакультетських курсів, що пов'язані з тематикою кафедри.

3. Недостатня методична забезпеченість коректорської практики.

3. Наукова робота

За звітний період наукова робота кафедри здійснювалась у рамках наукової теми «Російська мова як об'єкт лінгвокультурологічного, когнітивного та соціолінгвістичного дослідження» (номер реєстрації 066.796.11.37).

3.1. Захищено докторську дисертацію доцентом кафедри Чернцовою О. В. 18.02.2019 р., у спеціалізованій Вченій раді Д 26.172.01 Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України зі спеціальності 10.02.02 – російська мова. Тема дисертації «Дискурсивне варіювання когнітивної семантики слова: досвід інтегрального дослідження (на матеріалі дієслівних предикатів *казаться*, *показаться*, девербатива *кажимость*, парентези *кажется*)».

3.2. Видано докторську монографію О. В. Чернцової «Дискурсивное варьирование когнитивной семантики слова. Опыт интегрального исследования на материале глагольных предикатов *казаться*, *показаться*, девербатива *кажимость*, парентезы *кажется*» (Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2019).

3.3. У 2019/2020 навчальному році організовано Наукові читання «Поезія граматики» до 90-річчя професора Л. О. Бикової (5 грудня 2019 року).

3.4. Загальна кількість опублікованих статей – 12.

Серед них 1 статтю опубліковано у виданні, що індексується у наукометричній базі Scopus:

Чернцова О. В. Релевантность понятий «гештальт», «фон», «фигура», «фокус» для анализа концептуальной области «кажимости» // *Studia Slavica Hung.* vol.64. №1. 2020. С. 37–46.

3.5. Кількість публікацій студентів – 4. З них 1 публікація у фаховому виданні:

Клімова О. В. Концепт «поле» в языке русского фольклора // *Русская филология. Вестник Харьковского национального педагогического университета имени Г.С. Сковороды.* 2020. №1 (71). С. 49–55.

3.6. Участь викладачів у конференціях – 11:

- 1) міжнародних – 4;
- 2) всеукраїнських – 3;
- 3) університетських – 4.

3.7. Робота у спеціалізованих вчених радах:

1.Доц. Педченко Л. В. – член спеціалізованої вченої ради К 64.053. 05 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди;

2.Проф. Степанченко І. І. – заступник голови спеціалізованої вченої ради К 64.053. 05 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди.

3.8. Опонування:

1.Доц. О. В. Чернцова виступила опонентом на захисті докторської дисертації Радчук О. В. (спеціалізована вчена рада Д 08.051.05 у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара), червень 2020 р.;

2.Доц. Педченко Л. В. Виступила опонентом на захисті кандидатської дисертації Федіної О. В. (спеціалізована вчена рада Д 08.051.05 у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара) червень 2020 р.

Проблеми кафедри:

1. Кафедрі потрібно активізувати роботу з комерціалізації результатів НДР (пошуку грантів, комерційних проектів).
2. Слід активізувати публікацію статей у наукових виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах SCOPUS.

4. Профорієнтаційна робота та працевлаштування випускників

На кафедрі активно ведеться профорієнтаційна робота:

4.1. Кафедра російської мови спільно з кафедрою історії російської літератури підготувала необхідні матеріали і документи для проведення Конкурсу знавців російської словесності для учнів 8-11 класів середніх шкіл. Але через введення карантинних обмежень проведення конкурсу було перенесено.

4.2. Під час проходження педагогічної практики студенти проводять профорієнтаційні бесіди з учнями шкіл та гімназій. Кафедра бере участь у Днях відкритих дверей, що проводяться в університеті. На сайті філологічного факультету розміщено оновлену інформацію про умови вступу та навчання на російському відділенні.

4.3. Кафедра брала активну участь у роботі Малої академії наук:

1. Доц. Фільчук Т. Ф. є членом журі обласного конкурсу МАН, брала участь у проведенні контрольних робіт, захисті наукових робіт учнів - членів МАН, рецензувала роботи учнів – членів МАН;

2. Доц. Педченко Л. В. керувала науково-дослідницькою роботою з російської мови учня 10 класу Харківської спеціалізованої школи I - III ступенів № 109 Харківської міської ради Харківської області Беймука Володимира «Сленг русскоязычных геймеров: словообразовательный аспект» (3 місце), написала рецензію на учнівську науково-дослідницьку роботу учениці 9 класу Харківської гімназії №152 Харківської міської ради Харківської області Грищенко Ганни Геннадіївни «Использование

заимствованных слов в названиях лиц по профессиям экономической направленности» (Харків, 2020);

3. викл. Мальцева В. В. написала рецензію на учнівську науково-дослідницьку роботу «Кулінароніми: структурно-семантичний і прагматичний аспекти (на прикладі російськомовних меню закладів громадського харчування м. Харкова)» учениці 9 класу Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області Фалендиш Аліни Олександрівни; рецензію на учнівську науково-дослідницьку роботу «Метатекстуальні засоби реалізації категорії діалогічності в романі Б. Акуніна «Дитяча книга» учениці 9 класу комунального закладу Харківської спеціалізованої школи II-III ступенів № 3 Харківської міської ради Харківської області Шляхової Кристини Вячеславівни.

4.4. Кафедра активно проводить роботу з працевлаштування випускників: під час проходження педагогічної та коректорської практик студенти знайомляться зі специфікою майбутньої спеціальності, найкращі студенти отримують можливість працевлаштуватися у місцях проходження практики. Кафедра підтримує постійний зв'язок з навчальними закладами і провідними видавництвами міста та інформує випускників щодо наявних вакансій.

5. Міжнародне та міжвузівське співробітництво

5.1. Кафедра активно співпрацює з центром міжнародних програм університету. В 2019/20 навчальному році відповідно до програми міжнародного співробітництва «Еразмус+» на кафедрі проходили мовну підготовку 4 студенти з Італії. Доцент Тарлева А. В. у грудні 2019 р. прочитала курс лекцій з методики викладання російської мови в університеті міста Палермо (Італія).

5.2. У вересні 2019 р. члени кафедри викладали на інтенсивних курсах з російської мови для студентів з Італії (доц. Тарлєва А. В., викл. Мальцева В. В.).

5.3. Кафедра підтримувала тісні контакти з провідними науковцями Польщі, Німеччини, Туреччини, КНР)

5.4. Було оновлено навчальний план підготовки іноземних студентів за програмою 3+1.

6. Виховна робота, взаємодія зі студентським самоврядуванням та його органами

6.1. Викладачі кафедри виконують обов'язки кураторів навчальних груп (доц. Фільчук Т.Ф., викл. Мальцева В. В.).

6.2. У листопаді 2019 р. було організовано зустріч викладачів кафедри зі студентами 1-го курсу російського відділення, де було проведено ознайомлювальну розповідь про філологічний факультет та спеціальність, курси, які вивчаються студентами та будуть вивчатися, знайомство з викладачами кафедри російської мови, обговорення труднощів, з якими стикнулися студенти в перші місяці навчання.

6.3. Виховні бесіди зі студентами регулярно проводяться у процесі навчання.

6.4. Кафедра заохочує студентів до участі в культурному й науковому житті факультету і університету, залучає студентів до проведення конкурсу знавців російської словесності для учнів середніх шкіл.

6.5. На засіданні кафедри у грудні 2029 року пройшло обговорення результатів студентського моніторингу.

7. Робота зі створення безпечних умов праці та навчання, забезпечення протипожежної безпеки

На кафедрі створено безпечні умови праці та навчання. Здійснено ремонт приміщення кафедри, оновлено матеріальну базу (меблі). Регулярно

проводиться інструктаж співробітників з правил протипожежної безпеки та охорони праці.

8. Внесок кафедри у реалізацію «Стратегії розвитку Каразінського університету» на 2019-2025 роки

За напрямом I Стратегії розвитку університету «Університетська наука у 2025 році» на кафедрі російської мови було опубліковано 1 монографію (доц. Чернцова О. В.), захищено докторську дисертацію (доц. Чернцова О. В.), подано до друку збірник наукових праць кафедри російської мови (Педченко Л.В., Фільчук Т.Ф., Чернцова О. В.), опубліковано та прийнято до друку статті у журналі, що індексується базами даних Scopus (WoS) (доц. Чернцова О. В.).

За напрямом II Стратегії розвитку університету «Освітня діяльність у 2025 році» курси з технології електронного навчання пройшли доц. Фільчук Т. Ф. та доц. Маслій О. В., з метою дидактичної та психологічної адаптації першокурсників у жовтні 2019 р. було проведено зустріч викладачів кафедри зі студентами 1 курсу спеціалізації «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – російська); оновлено договір про співпрацю з видавництвом «Ранок», з метою підтримки та посилення існуючої системи університетської роботи з талановитими дітьми та профорієнтаційної роботи викладачі кафедри брали активну участь у роботі МАН. Проведення щорічного Конкурсу знавців російської словесності у 2020 році було підготовлене, але не відбулось через запровадження карантинних заходів.

За напрямом III Стратегії розвитку університету «Каразінський університет у глобальному науково-освітньому просторі у 2025 році» кафедра здійснювала підготовку 10 іноземних студентів, у рамках програми міжнародного співробітництва «Еразмус+» на кафедрі проходили мовну підготовку 4 студенти з Італії, доцент Тарлева А. В. прочитала курс лекцій в

університеті міста Палермо (Італія). Закордонне стажування викладачів кафедри не відбулося через карантинні обмеження.

За напрямом IV Стратегії розвитку університету «Інфраструктура Каразінського університетського життя у 2025 році» було оснащено аудиторію 6-86 мультимедійним обладнанням.

За напрямом V Стратегії розвитку університету «Університетський менеджмент у 2025 році» кафедра взяла участь у забезпеченні електронного документообігу на філологічному факультеті, залучала студентський актив до організації навчального процесу та оцінки його якості, проводячи зустрічі зі студентами, залучаючи кураторів, обговорюючи на кафедрі результати студентського моніторингу якості освітнього процесу.

9. Нагороди та досягнення викладачів кафедри

Доцента Чернцову О. В. у 2019 році було нагороджено премією імені В. Н. Каразіна II степеня за високі досягнення у роботі.

Завідувач кафедри _____

доцент Людмила ПЕДЧЕНКО.